

SHERLOCK HOLMES

A MYSLÍCÍ
STROJ

JAMES LOVEGROVE

JAMES LOVEGROVE

**SHERLOCK
HOLMES**

*a Mysličí
stroj*

Copyright © 2015 by James Lovegrove

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Překlad © Robert Čapek, 2018

Obálka © Kreatika s.r.o., 2018

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2018

ISBN 978-80-7642-108-0 (pdf)

JAMES LOVEGROVE

**SHERLOCK
HOLMES**

*a Myslicí
stroj*

Přeložil: Robert Čapek

Předmluva

Ve svém vyprávění nazvaném *Tři studenti* jsem napsal, že na jaře roku 1895 došlo ke „spojení událostí, o nichž se nechci v tomto okamžiku zmiňovat podrobněji, díky nimž jsem s panem Sherlockem Holmesem strávil několik týdnů v jednom z našich nejproslulejších univerzitních měst“.

Uvědomuji si, že těch několik neurčitých slov mohlo vyznít, jako by nás na toto nejmenované místo vedlo něco naprosto nezajímavého a šlo o zcela nedůležitou záležitost.

Také jsem poněkud nepravdivě o Holmesovi napsal, že v tomto blíže neurčeném učeném městě „lopotně pátral v jistých staroanglických listinách“. Přiznávám, že to byl pokus o odvedení pozornosti. Nic takového nepodnikal.

Pravdou je, že jsem v dané chvíli cítil povinnost spěšně zamluvit jedno z nejnáročnějších a nejpozoruhodnějších vyšetřování, do kterých se můj přítel pustil – nemluvě o tom, že šlo o jeho nejnebezpečnější dobrodružství. Případ *Tři studenti* se stal pouhou zábavnou a jednoduchou předehrou k mnohem temnější a podivnější symfonii, o jejíž povaze jsem nebyl v době, kdy byl příběh v roce 1904 otištěn ve *Strandu*, připraven psát. Nyní už ale od zveřejnění studentského případu uběhlo téměř čtvrtstoletí a já jsem připraven na to, abych se

JAMES LOVEGROVE

vypořádal s celou tou historií a jako vypravěč jí vdechl tolik upřímnosti a poctivosti, kolik jen dokážu. Jsem dnes starší a uběhlá léta mi dala perspektivu a nadhled.

Mimoto velmi pochybuji o tom, že bych měl tento příběh vůbec nabízet svým vydavatelům, a tudíž jej zprostředkovat veřejnosti. Je mnohem pravděpodobnější, že se nakonec připojí k narůstajícímu množství rukopisů schovaných v kovové skříňce, která je uložena v trezoru banky Cox & spol. v Charing Cross.

Nejmenovanou univerzitou byl Oxford a měl jsem velmi dobrý důvod ke své zdrženlivosti ohledně měsíce, který jsme tam s Holmesem v roce 1895 strávili. To, co se tehdy stalo v „městě snících věží“ (jak Oxford překřtil Matthew Arnold ve své básni *Thyrsis*), nás postavilo tváří v tvář před jednu z nejpozoruhodnějších podob zla, s jakou jsme se kdy setkali, a je lepší, když se o ní svět nikdy nedoslechne.

Jako by ani to nestačilo, byly tyto události tak vyčerpávající a mučivé, že se můj společník octl na samé hranici svých sil a nescházelo mnoho, aby jim podlehl. Totéž lze tvrdit i o našem přátelství, které prošlo nesmírnou zkouškou odolnosti. Nevzpomínám na tyto události rád.

O Charlesi Babbageovi a jeho pozoruhodných parou poháněných mechanických počítačích a sčítacích strojích toho bylo napsáno mnoho. Daleko méně se toho ví o profesoru Malcolm Quantockovi a jeho Myslícím stroji – mechanismu, který jako by vládl duši a intelektem živého člověka...

dr. John H. Watson (t. č. ve výslužbě), 1927

1. kapitola

MUMIE Z RUBENSTEINOVY SBÍRKY

„Watson, starý příteli,“ řekl Sherlock Holmes, zatímco se čtyři tisíce let stará mumie faraona ve Starožitném sále Britského muzea belhala naším směrem, „jsem v tomto jedinečném případě ochoten uznat, že víra v posmrtný život možná není tak docela neopodstatněná.“

Mumie se k nám šourala potemnělým prostorem a paže měla natažené před sebou. Volné konce jejího rubáše jí visely ze zápěstí a loktů a při pohybu sebou trhaly. Chodidla posouvala po dřevěné podlaze s hrůzným šustěním, které připomínalo pohyb suchých větviček po pergamentu. Její tvář tvořily pouze jednoduché náznaky rysů – mělké propadliny na místě očí a ústa skrytá pod křehce působícími obvazy –, díky nimž vypadala jako vysušená lebka.

„Řekl jsem ale ‚možná,‘“ dodal Holmes. „Protože to, co nám může připadat jako naprosto nemožné, může v některých případech být velice dobře možné.“

Chladnokrevnost mého přítele tváří v tvář hmatatelnému nadpřirozenu působila nevidaně. Já sám jsem byl hluboce šokován. Stál jsem na místě jako přikovaný. Po zádech mi přejížděl mráz. Vlasy v týle se mi ježily. Prožíval jsem všechna kliše hrůzy, na jaká se člověk dokáže rozpomenout,

ale můj děs byl v tom okamžiku příliš čerstvý a nijak banální nebo otřepaný – prostě strašlivě skutečný.

V muzeu jsme se v době, kdy všichni rozumní lidé spí, octli díky egyptologovi Johnu Vansittartu Smithovi, členovi Královské společnosti, který nás poctil svou návštěvou na adrese Baker Street 221B odpoledne předchozího dne. Na žádost tohoto muže – jednoho z nejvýznamnějších vědců svého oboru – se Holmes rozhodl vyšetřit sérii bizarních událostí, které provázely výstavu starožitností Wallace Rubensteina, která putovala během posledního roku celou Evropou.

Vynořila se tvrzení, podle nichž byla sbírka, obsahující několik desítek artefaktů nevyčíslitelné hodnoty ze všech světadílů, zvláštním způsobem „strašidelná“. Noční hlídači na několika místech, kde se na své pouti zastavila, tvrdili, že se z místností, v nichž byla umístěna, linuly podivné zvuky. Někteří se dokonce tváří v tvář setkali s pohybuující se postavou, která odpovídala popisu mumie faraona Džedhora – vládce 30. dynastie, který panoval během čtvrtého století před naším letopočtem – a všichni před přízrakem v hrůze prchli. Džedhorovy zachovalé ostatky byly zlatým hřebem sbírky a za svou důležitost vděčily hlavně velkému sarkofágu, pokrytému krásně provedenými a složitými řezbami a malbami.

Příběhy hlídačů o tom, jak se během služby setkali s mumii, byly kurátory a řediteli muzeí odmítnuty jako nesmysl a v nejednom případě měly za následek okamžité propuštění. I navzdory tomu si výstava získala pověst. Návštěvnost bleskově stoupala. Kdekoli se objevila – ať už to bylo

SHERLOCK HOLMES A MYSLÍCÍ STROJ

vídeňské Kunsthistorisches Museum, Museo Arqueológico Nacional v Madridu, nebo Ägyptisches Museum und Papyrussammlung v Berlíně –, všude přitahovala davы návštěvníků. Lidé stáli v dlouhých frontách celé hodiny, jen aby ji viděli, nalákání nadpřirozeným tajuplnem, které ji zahalovalo.

Několik proslulých spiritistů prohlásilo, že Rubensteinova sbírka je skutečným středobodem nadpozemské aktivity, a našli pro své tvrzení důkazy. Ty se pohybovaly od bodů chladu v prostorách výstavy až po stopy ektoplazmy na podlaze, přestože to první mohlo být klidně připsáno průvanu a ve druhém případě většinou šlo o skvrny po méně podezřelých látkách, jako byl například vosk na podlahy nebo pryskyřice.

Ti, kteří vládli racionálnější a vědecktější myslí, všechny řeči o oživé mumii pokládali za nesmysly. Dva tisíce let stará mrtvola, jejíž orgány byly navíc vyjmuty z těla a uloženy v keramických kanopách, se prostě nemohla probudit k životu. A každý, kdo tvrdil, že něco podobného zažil, byl buď opilec, lhář, nebo postižený mozkovou nedostatečností.

Zmíněný egyptolog John Vansittart Smith byl přesvědčen o racionálním vysvětlení, ale ponechával si otevřenou mysl. Připustil, že on sám se před několika měsíci v hlavním sále východních dějin pařížského Louvru setkal s bytostí, jejíž vystupování a slova ho nenechaly na pochybách o tom, že jde o někoho, kdo si užíval života daleko za hranicemi, jakou dala obyčejným lidem příroda. Tento muž, který se mu představil jako Sosra, kněz boha Osirise, se údajně narodil během vlády faraona Thutmose a přežil díky elixíru, který

osobně připravil, aby se vyhnul nemoci a rozkladu a získal věčný život. Podle Smithe Sosra nakonec zemřel v objetí své lásky, služebné jménem Atma, která se stala obětí moru a jejíž mumifikované ostatky s tragickou zarputilostí pronásledoval po mnoho věků po celém světě. Následkem tohoto děsivého setkání byl egyptolog přesvědčen o tom, že dávní Egypťané vládli vědeckými a lékařskými znalostmi na daleko vyšší úrovni než moderní medicína.

„Co když,“ ptal se, „jsou řeči o Rubensteinově sbírce pravdivé? Co když se faraon Džedhor pohybuje v nějakém šeravém stavu mezi životem a smrtí, do něhož bylo jeho tělo uvrženo pomocí bylin a chemikálií během balzamacích a mumifikačních procesů? Co když se čas od času budí ze svého věčného spánku a bloudí po okolí v nápodobě života? Pane Holmesi, snažně vás žádám, abyste tuto záležitost prozkoumal. Rád bych dostal uspokojivou odpověď na to, zda byl můj zážitek ve Francii pouhým záchvěvem mé představivosti či podvodu, nebo zda jsem tenkrát opravdu strávil večer v přítomnosti nejstarší lidské bytosti, která kdy kráčela po naší planetě.“

„Nejsem odborník na archeologii nebo dávnou historii,“ odpověděl můj přítel. „Jen stěží od sebe rozeznám vázu z dynastie Ming od vázy z dynastie Čching. Rozhodně by bylo daleko lepší, pane Smithi, kdybyste vy sám nebo některý z vašich kolegů – ať už z Královské, nebo Orientální společnosti – mumii prozkoumal a vyvodil ze svých analýz patřičné důsledky.“

„To bohužel není možné. Pan Rubenstein si vymínil, že žádný předmět z jeho sbírky není povoleno zkoumat,

SHERLOCK HOLMES A MYSLÍCÍ STROJ

a zákaz se vztahuje i na odborníky, jako jsem já. Podle mého názoru je to obrovský zločin proti vědeckému pokroku, ale nenechá se přesvědčit. Podle všeho svou sbírku žárlivě střeží a obává se, že by mohla být neopatrným zásahem zničena. Mumie dokonce zůstává po celou dobu uzavřena v sarkofágu, aby se vlivem znečištěného městského ovzduší nerozpadla.“

„Pozoruhodné. Nechá svou sbírku cestovat kolem světa, což znamená, že jednotlivé předměty musí být opakovaně baleny, ukládány do beden a přesouvány z místa na místo, což s sebou přináší nemalé riziko nechtěného poškození; a přitom se úzkostlivě obává toho, že by je mohl někdo podrobněji zkoumat – včetně odborníků se zkušenostmi s nakládáním s podobnými věcmi.“

„Je to Američan,“ řekl Smith, jako by samotný tento fakt vysvětloval mnohé. „A velmi bohatý. Myslím, že vlastní nějaké noviny.“

„Ano,“ řekl Holmes. „Už jsem o něm četl. Po kariérách umělce ve vaudevillu a divadelního impresária se vrhl na vydávání novin a vlastní několik amerických deníků – většina se zabývá lascivitou a skandálními zprávami. Pokud se dá ale soudit podle toho, jak cenné a vytríbené starožitnosti si vybral do své sbírky, má on sám očividně vkus.“

„Je možné mít vybraný vkus a přitom se živit brakem,“ namítl jsem. „Schopnost vytvářet zboží, které dokáže přitáhnout masy, je obvykle známkou vysoké inteligence.“

„Pravda, Watson, a taková schopnost bývá velice výnosná. Mám ale za to, že by pan Rubenstein byl raději, kdyby se do dějin zapsal svým vkusem – proto otevřel svou sbírku

veřejnosti v kontinentální Evropě i v Británii. Zájem veřejnosti, který vyvolala ta záležitost s oživlou mumii, jeho úmysl jen podporuje. Pane Smithi? S potěšením se toho případu ujmu. Nemohu se dočkat, až uvidím tu takzvanou nesmrtelnou mumii na vlastní oči, a proto se společně s Watsonem dnes v noci vypravíme do Britského muzea a budeme čekat. S trochou štěstí nám faraon Džedhor vyjde vstříc, vstane a vypraví se na jednu ze svých posmrtných procházek.“

A tak se stalo, že jsem s Holmesem vešel do muzea krátce před uzavřením, právě když z něj odcházeli poslední návštěvníci. Byl to vůbec první ze čtrnácti dní, po které se Rubensteinova sbírka zastavila v Londýně, a ze Starožitného sálu se valila velká vlna lidí, kteří si vzrušeně povídali, zatímco jsme se my dva odhodlaně prodírali proti jejímu proudu. Ke svému nočnímu pobytu v muzeu jsme získali povolení od sira Edwarda Maunde Thompsona, hlavního knihovníka a ředitele. Holmes prokázal v minulosti siru Edwardovi drobnou službu – jednalo se o záležitost spojenou s krádeží zlaté anglosaské přezky. Můj přítel se sice o celé věci zmiňoval jako o „triviálním rozptýlení“, ale dle mého názoru patřil případ k nejzářnějším příkladům analytické dedukce – nemluvě o jeho identifikaci pachatele jako člověka s chybějícím levým okem na základě úhlu, pod jakým bylo při vloupání nasazeno páčidlo. Stručně řečeno měl sir Edward pocit, že Holmesovi dluží laskavost, a této povinnosti se zhostil tím, že nám i přes přísné předpisy povolil přístup do muzea mimo otevírací dobu. Měl sice jisté podezření ohledně důvodu naší návštěvy, ale prohlásil, že raději nechce nic slyšet, protože by byl nerad, kdyby svým souhlasem dal oficiálně

SHERLOCK HOLMES A MYSLÍCÍ STROJ

najevo své přesvědčení o, jak řekl, „tom absurdním slepenci polopравd a toužebných přání“.

Strávili jsme ve Starožitném sále několik dlouhých hodin, během nichž jsme neslyšeli nic než běžné zvuky velkolepé a staré budovy a ruch chodců a provozu na Great Russell Street za jejími tlustými zdmi; to vše postupem času utichlo a společníka nám dělalo jen mrazivé, truchlivé šeptání lednového větru. Vnitřní prostory muzea osvětlovaly pouze měsíční paprsky dopadající dovnitř vysokými okny. Propůjčovaly sochám, keramickým předmětům, mečům, korunám, amforám a dalším pokladům tlumeně stříbřitou záři. Noční hlídači dostali pokyn k tomu, aby se na svých pochůzkách této oblasti muzea vyhýbali – a tento pokyn většině z nich vyhovoval, protože nejméně polovina z nich věřila, že věčný spánek faraona Džedhora není zdaleka tak hluboký, jak by měl být, a ostatní nehodlali pokoušet svůj skepticismus.

„Tohle je nejpozoruhodnější případ, do jakého jsme se kdy pustili,“ zamumlal Holmes během jednoho okamžiku naší hlídky. „Samozřejmě bych nejraději prozkoumal sarkofág sám, ale obávám se, že by to vyrušilo toho, kdo se v něm nachází, a upozornilo by ho to na naši přítomnost, což by mohlo mít odstrašující účinek. Rozhodně bych našemu příteli Džedhorovi nechtěl bránit v jeho plánech na noční procházku.“

„Holmesi, nechcete mi přece tvrdit, že věříte tomu, že mumie opravdu mohou chodit?“

„Opravdu myslíte, že tahle nechodí?“

Až do tohoto okamžiku jsem vycházel z předpokladu, že je to všechno podvod, řetěz smyšlenek a nedorozumění,

který se prodlužoval s každou zastávkou výstavy a nabíral na síle a setrvačnosti jako sněhová koule, která se řítí ze svahu do údolí. Ve světle Holmesovy rétorické otázky jsem obrátil svůj pohled k sarkofágu umístěnému na podstavci nějakých šest metrů od prosklené vitríny, za kterou jsme se skrývali. Lehce se třpytila v měsíčním světle a rysy v nakreslené tváři jiskřily září, která jí propůjčovala podivuhodnou – příhodnější výraz byl možná „strašidelnou“ – živost. Černě orámované oči jako by blýskaly hlubokou, dávno zapomenutou moudrostí a já musel myslet na svrasklou postavu, která pod vyřezávaným víkem ve své fíkové rakvi spočinula více než tři sta let před narozením Krista, na kdysi mocného vladaře jedné z největších a nejvytrvalejších říší, kterého jeho poddaní uctívali jako boha a považovali jej za potomka Reova, syna boha slunce. Mohl být tento člověk stále naživu a bránit se příchodu smrti tajuplnými a dávno zapomenutými alchymickými procesy? Mohl právě v tomto okamžiku natahovat směrem k víku sarkofágu kostnaté, neskutečně staré prsty, aby ho odsunul a znovu kráčel po zemi jako v dávných temných časech?

Nepopírám, že se mi v tom okamžiku zakousl do kostí mráz a žaludek se mi sevřel hrůzou, takže když na mě Holmes znovu promluvil, trhl jsem sebou.

„Nemusím se snad ptát, jestli s sebou máte revolver?“

„Ano... Ano, mám. Samozřejmě. V kapse. Ale jakou šanci mají obyčejné kulky, máme-li se setkat s nemrtvým? Nejsou snad tyto tvorové proti podobným zraněním odolní?“

„Proslýchá se, že jsou,“ odpověděl Holmes. „A je škoda, že jsme si předem nepořídili kulky stříbrné. Rozhodně je

SHERLOCK HOLMES A MYSLÍCÍ STROJ

ale lepší, když máme na svou obranu alespoň něco, než kdybychom sem šli s prázdnýma rukama.“

Proti jeho logice jsem sice nemohl nic namítat, ale neuklidnila mě. Postupem času jsem cítil čím dál větší neklid. Připadalo mi, že stíny v sále se prohlubují, a měl jsem pocit, jako by starožitné předměty kolem mě nabývaly na hmotnosti – jako by se jejich věk projevoval tím, že atmosféra v místnosti houstla a nesnesitelně těžkla. Čas se pomalu plížil dál, jako by byl zatížený mnoha památkami na zaniklé civilizace z dávných staletí.

Ten zvuk jsme zaslechli krátce poté, co zvony na věži kostela svatého Jiří v Bloomsbury udeřily půlnoc – Holmes se svým lepším sluchem jej odhalil dřív než já. Dolehl k nám tichý škrábavý zvuk následovaný tlumeným zaskřípěním.

A přímo před našima očima se sarkofág faraona Džed-hora začal otevírat a z jeho nitra se pomalu a ztuhle vynořila mumie.

2. kapitola

DOMÝŠLIVÝ AMERIČAN

„Jdeme, Watsone!“ zasyčel Holmes. „Rychle! Pohněte se!“

Toho jsem ale nebyl schopen, neboť jsem byl ještě pořád jako zkamenělý přílivem hrůzy, která ochromila celé moje tělo. Nedokázal jsem se v tom okamžiku pohnout o nic lépe než příkrčená vápencová soška mezopotamské bohyně plodnosti, která se nacházela na nedalekém podstavci.

Mumie se k nám šourala svým strašlivým nezastavitelným krokem, jako by si ani nebyla vědoma děsu, který její příšerný vzhled musí mít na všechny, kdo jej spatří.

Na všechny kromě Sherlocka Holmese, kterého nic zstrašit nedokázalo. Právě naopak – jako by mu do žil vtrhl nový oheň. Vyskočil ze své skrýše a s divokým úšklebkem jí vyrazil vstříc; popadl mě přitom za paži a vytáhl mě s sebou. Dotyk jeho ruky na mě měl elektrizující účinek, a přestože se mi vůbec nezamlouvalo, že jsem takto vržen do cesty blížícímu se nemrtvému, Holmesova neohroženost mi dodala sil. Jestliže se nebál on, proč bych měl mít strach já? Můj společník koneckonců nebyl žádný hlupák – pokud z této situace necítil nejmenší nebezpečí, pak nám ani žádné nebezpečí nehrozilo.

SHERLOCK HOLMES A MYSLÍCÍ STROJ

„Vaše pistole, příteli,“ řekl Holmes. „Vytáhněte ji. Namířte ji.“

Se slepou poslušností jsem udělal, co mi bylo řečeno, a natáhl jsem palcem kohoutek zbraně.

„Hej, vy tam!“ zavolal Holmes přímo na mumii. „Představení skončilo. Míříme na vás nabitou pistolí. Doporučuji, abyste zůstal stát a vzdal se nám, jinak si důsledky poneseš sám.“

Nevěřil jsem na jediný okamžik, že by toto zvolání mohlo mít sebemenší účinek. Jak by také mohlo, když jsme čelili tvorovi, jehož mateřštinou někdo mluvil naposledy před několika staletími a který bezpochyby neznal jediné slovo našeho jazyka? Tento tvor se navíc otevřeně vysmíval věčné smrti.

Ale pak se stala ta nejneuvěřitelnější věc.

Mumie příkaz poslechla.

Zastavila se na místě a natažené paže zvedla z vodorovné polohy do svislé, přímo nad hlavu.

„P-prosím,“ ozvalo se zakoktání hlasu, který měl pro mé uši nezaměnitelně americký přízvuk. „Nestřílejte. Vzdávám se.“

Holmes se povýšeně uchechtl. „Věděl jsem to!“ řekl. „Celá ta věc byla jen šaráda, kterou připravil Rubensteinův společník z doby, kterou strávil v kabaretu. Nebo snad nejste kabaretní umělec, pane?“

„Mimo jiné jsem i to,“ odpověděla mumie, které podle tónu spadl hřebínek. „Můžete laskavě požádat svého společníka, aby odložil svou pistoli, prosím? Ujišťuji vás, že nemám v úmyslu nic zlého.“

„To bych měl možná posoudit já. Watsone, nepřestávejte na něj mířit. Musíme pečlivě zvážit všechny skutečnosti, než polevíme v pozornosti.“

„Watson?“ řekla mumie. „Myslíte jako dr. John Watson? Pak vy musíte být Sherlock Holmes, pane.“

„Nikdo jiný. Podle vašeho výrazného přízvuku soudím, že jste se narodil v některém ze států na středozápadě Ameriky – odhadoval bych to na Wisconsin, podle zvláštní šíře samohlásek, která si tam do mluvené řeči našla cestu z mnoha norských komunit.“

„To je pravda.“

„Přesto ve vaší řeči cítím jisté stopy slovanského původu, který prozrazuje poněkud ostrá intonace. Předpokládám, že vaši rodiče byli přistěhovalci a pocházeli z Evropy. Možná z Budapešti?“

„To jste uhodl naprosto pozoruhodně,“ prohlásila mumie, která očividně o pozoruhodnosti věděla své. „Ve skutečnosti jsem se v tom krásném městě narodil, ale celá naše rodina emigrovala, když jsem byl velmi mladý.“

„Přiznávám, že stopování původu lidí podle zděděných jazykových vzorců je můj koníček. Na váš národ se vztahuje obzvlášť. Jen málokterý Američan je Američan. U drtivé většiny se v přízvuku jejich řeči a slovníku odráží prapůvod předků. Sestavil jsem na toto téma monografii, která v současné době prochází odbornou kritikou členů Filologické společnosti, než bude otištěna v jejich každoroční publikaci *Transakce*. Vaše kořeny by nás ale neměly zdržovat, protože nás znepokojují spíše vaše současné aktivity.“

SHERLOCK HOLMES A MYSLÍCÍ STROJ

„Než budeme pokračovat dál,“ řekla mumie, „mohl bych odstranit alespoň část těch obvazů? Už jsem v nich zavinitý skoro osmnáct hodin a jakýkoli pohyb je přinejmenším složitý. Teď, když už je nepotřebuji, bych se jich rád zbavil.“

„Poslužte si.“

Muž, který se vydával za mrtvého faraona Džedhora, si začal opatrně odvíjet vrstvy pohřebního rubáše z hlavy, až odhalil přibližně trojúhelníkovou tvář s těsně sesazenýma očima a obočím, které se nad nimi sklánělo v ostrém úhlu. Tmavé vlasy, které mu od hlavy odstávaly jako hřebíky, si pročesával prsty tak dlouho, dokud je patřičně nezkontrolil a nevytvořil v nich pěšinku. Pak se rozpačitě usmál a natáhl k nám ruku, stále ještě zavinitou do obvazů. Nemohlo mu být víc než dvacet jednadvacet let, a přesto z něj vyzařovaly způsoby člověka mnohem staršího a zkušenějšího.

„Je mi opravdu ctí, že vás poznávám, pane Holmesi,“ řekl, „vaše sláva už dorazila ke břehům mého domova a musím říct, že když už jsem měl být někým odhalen v průběhu tohoto malého podvodu, jsem rád, že jste to právě vy. Pokud by mě odmaskoval někdo menší proslulosti, bylo by to ponižující, ale když člověka dopadne samotný Sherlock Holmes – no, myslím, že tím celá věc končí.“

Neprůstředná drzost toho mladíka mě dráždila. Očividně měl pocit, že je on, zločinec, něčím roven mému příteli a že jeho dopadení *in flagranti delicto* není ničím větším než výsledkem zápasu – jako klání dvojice rytířů, kteří byli oba během turnaje shozeni ze sedel svých koní. Zdálo se, že nafoukanější už být nemůže a jeho sebevědomí daleko převyšovalo už tak běžný standard jeho krajanů.

Holmes byl podle všeho jeho chováním pobavený. „S kým mám tu čest hovořit?“ zeptal se a potřásl mumii rukou.

„Narodil jsem se se jménem Erik Weisz,“ odpověděl muž, „ale dávám přednost svému uměleckému jménu Harry Houdini. Polovina společnosti Bratři Houdiniovi? Smetánka Coney Islandu?“

„Obávám se, že vaše sláva ještě nestačila překročit Atlantik takovým způsobem jako má,“ odvětil Holmes.

Muž, který si říkal Houdini, se zatvářil zklamaně, ale dlouho mu to nevydrželo a jeho vrozená domýšlivost se bleskově vrátila k otěžím: „Věřím, že se tento stav rychle změní. Už brzy se o mně dozví celý svět, protože se svým bratrem Theem dávám dohromady kouzelnické číslo, které je naprosto výjimečné a které budou jednoho dne obdivovat všichni. Harry Houdini se stane stejně proslulým pojmem jako vy sám, pane Holmesi. Na to vemte jed.“

„Nemám nejmenší pochybnosti o tom, že s pomocí vašeho elánu a vášně se vaše předpověď naplní, pane.“

„Holmesi,“ řekl jsem s překvapením v hlase, „chováte se k tomu muži velice přátelsky. Copak pro vás neznamena nic, že je to obyčejný zločinec?“

Můj přítel se ke mně obrátil a naklonil hlavu na stranu: „Zločinec, Watsoně? Jen stěží si dokážu představit, jaký zločin vlastně spáchal. Nebo je snad převlek dva tisíce let starého egyptského krále proti některému ze zákonů? Přiznávám, že jsem takový zákon v žádné knize nezahlédl.“

„A co všichni ti hlídači vystrašení během nočních hodin? To už nějaký přestupek bude, ne? Nemluvě o neoprávněném vniknutí do prostor muzea.“

SHERLOCK HOLMES A MYSLÍCÍ STROJ

„Ale to je přece všechno jen švindl. Humbuk. Podvod. Nemám pravdu, pane Houdini? Najal si vás Wallace Rubenstein proto, abyste patřičně zvedl návštěvnost jeho sbírky. Platí vás za to, že vstáváte zahalen v rubáši z Džedhorova sarkofágu a předstíráte, že jste oživlý nebožtík, aby si výstava získala pověst strašidelného podniku a prodalo se co nejvíc vstupenek. O zbytek se postarala lidská důvěřivost a šeptanda. I přes své nakladatelské podnikání je Rubenstein v hloubi duše pořád dryáčník. Sice můžete dostat člověka z kabaretu, ale kabaret z něj nikdy nedostanete.“

„Senzacektivost je Rubensteinovo druhé jméno,“ přisvědčil Houdini. „Jak v novinách, které vlastní, tak ve všech ostatních směrech jeho života. Sám jsem pochyboval o tom, že to předstírání mumie vůbec bude fungovat. Může něčemu takovému veřejnost uvěřit? A přitom je na představě člověka, který vstává ze svého hrobu, něco skutečně vzrušujícího. Dokáže to zahrát na hluboko ponořenou strunu – na náš strach ze smrti a naději v posmrtný život. Tenhle malý kousek má sílu. Jsem přesvědčen o tom, že stejná síla dodá energii mému číslu, a jakmile je dotáhnu do konce, bude mít obrovský úspěch. Zdánlivá smrt, zdánlivé oživení – kdo by za takovou podívanou nezaplatil?“

Houdini se zatvářil melancholicky a hrabivě zároveň.

„Watson,“ řekl Holmes, „myslím, že už můžete klidně schovat pistoli zpět do kapsy.“

S jistou váhavostí jsem jeho žádost splnil. Houdini mě přitom sledoval s nemalou úlevou.

JAMES LOVEGROVE

„Pane Houdini,“ pokračoval Holmes, „ze všeho nejvíc mě na celé záležitosti zaujalo vaše sebeovládání, kterého máte očividně na rozdávání.“

Houdini za kompliment poděkoval krátkou úklonou. „Je to jedna z mých nejvýznačnějších vlastností.“

„Nechat se uzavřít do toho sarkofágu na tak dlouhou dobu – říkal jste, že to bylo celých osmnáct hodin?“

„Od chvíle, kdy byl sarkofág vyložen z povozu po šesté dnes ráno a odnesen do této místnosti. Zdánlivě patřím ke skupině přepravních specialistů, která sbírku doprovází na cestě Evropou; to je moje krytí. Těsně předtím, než je sarkofág dopraven dovnitř, do něj vlezu a pohodlně se usadím. Sarkofág je mimochodem jinak úplně prázdný. Dědhor samotný se nachází v dobře větraném a suchém sklepení Rubensteinova domu v Newportu v Rhode Islandu. Pak se opatrně svléknu ze šatů, zahalím se do obvazů a čekám na půlnoc.“

„Není to trochu klaustrofobické?“

„Mám své způsoby, jak si se strachem poradit. Vy sám nejlépe ze všech víte, pane Holmesi, jak mocný nástroj dokáže mysl být. Za předpokladu, že je vystavena správnému cvičení a disciplíně, může překonat veškeré tělesné i citové slabosti. Studoval jsem metody hinduistických fakírů a jogínů, kteří někdy dokážou překročit tělesná omezení až k nadlidské úrovni, a využil jsem je při své práci. Dokážu se sám uvést do stavu transu, kdy hodiny ubíhají jako minuty. Umím zpomalit svůj dech i tep srdce a někdy upadnu do hlubokého spánku. Těsné prostory s omezenou zásobou vzduchu mě neděsí. Cítím se v nich pohodlně jako ve vlastní posteli.“

SHERLOCK HOLMES A MYSLÍCÍ STROJ

„Pozoruhodné. Předpokládáte tedy, že se během svého kouzelnického čísla budete nacházet v těsném prostoru?“

„A později z něj uniknu. Společně s Dashem – tedy s mým bratrem Theem – také chceme v celé věci využít pouta a možná i svěřací kazajku. Celé číslo je pořád ještě v plenkách, takže musím přijímat placené zakázky jakéhokoli původu včetně těch nepravidelných, jako je například tato. Řekněte, pane Holmesi, budu zatčen? Předáte mě místním strážníkům? Co máte v plánu?“

„Sám vlastně nevím,“ odpověděl Holmes, „žádné překročení zákona jsem nezaznamenal. A nikomu nebylo ublíženo ani nedošlo k újmě na majetku.“

Pokládal jsem za svou povinnost se zmínit o několika nešťastných muzejních zaměstnancích, kteří nespravedlivě a zbytečně přišli o svá zaměstnání.

„To je pravda,“ pokýval můj přítel hlavou. „Možná bychom přece jen mohli uzavřít nějakou dohodu, pane Houdini. Kdybyste zatelegrafoval panu Rubensteinovi a přesvědčil ho, aby se nějak rozumně vyrovnal s lidmi, o kterých se zmínil Watson, váhy spravedlnosti by byly narovnaný a k žádnému dalšímu rozruchu by nebyl důvod.“

„To je od vás velice laskavé, pane. Panu Rubensteinovi se to samozřejmě líbit nebude, protože se se svými penězi loučí jen velmi nerad. Ale pokud bude jedinou alternativou veřejné zostuzení, nakonec na to přistoupí. A mohu já na oplátku počítat s mlčením ze strany vás i dr. Watsona?“

„Na to vám dávám své slovo. Do budoucna bych vám ale poradil, abyste věnoval větší pozornost načasování svých výstupů v úloze faraona Džedhora – to byla totiž první věc,

kteřá mě vedla k přesvědčení, že tu vstupuje do hry lidský, a nikoli nadpřirozený faktor. Než jsme se dnes večer vypravili do muzea, a zatímco se můj přítel Watson staral o pacienty ve své ordinaci, sbíral jsem informace. Rozeslal jsem několik telegramů a pohovořil jsem si se sirem Edwardem Maunde Thompsonem. Brzy jsem zjistil, že Džedhor se veřejnosti ukazuje zásadně a výhradně během první noci poté, co je Rubensteinova sbírka poprvé otevřena na novém místě. A po celý zbytek doby, než se sbírka přesune na nové místo, se ani jednou neukáže a čeká až na nové místo. To bylo více než jasné. Ukazovalo to na promyšlené schéma. Také to naznačovalo zapojení člověka velké odvahy a výjimečné vnitřní síly – člověka, se kterým jsme se setkali dnes večer. Blahopřeji vám, pane Houdini, k vašemu kousku a klaním se. Bravo.“

Houdini mu úklonu oplatil a tentokrát se poklonil téměř až k pasu s rukama za tělem, jako by odpovídal na bouřlivý potlesk svého publika.

Společně s Holmesem pak setrvali v přátelském hovoru a zeširoka probírali téma otevírání zámků pomocí planžet – v této oblasti měli oba široké zkušenosti – a různých značek pout, obzvláště proslulých modelů Hiatt Darby či Bean Giant. Pak jsme se rozešli a já s Holmesem jsme se vypravili zpět do Baker Street, zatímco Houdini se vrátil do svého sarkofágu, aby se převlékl do běžných šatů a vystoupil ven hned ráno, aby se vmísil do prvního přílivu senzacechtivých návštěvníků.

Mě samotného ten arogantní, podsaditý člověk neuvěřitelně dráždil. Holmes si ho na druhou stranu velmi oblíbil

SHERLOCK HOLMES A MYSLÍCÍ STROJ

a během několika následujících dní z jeho úst na Houdiniho adresu přšela jen chvála.

„Harry Houdini má před sebou skvělou kariéru,“ prohlásil Holmes nejednou. „Uvidíte, Watsoně.“

A samozřejmě měl pravdu. Houdini se proslavil jako Král pout, stal se jedním z nejproslulejších umělců ve svém oboru na celé planetě a svými eskamotérskými kousky, při nichž se smál smrti do tváře, bavil tisíce lidí až do svého nešťastného předčasného skonu loni v říjnu.

Houdiniho se ale mé vyprávění netýká. Nit tohoto příběhu se začala odvíjet až několik měsíců po noci strávené v Britském muzeu – v době, kdy byla Rubensteinova sbírka na druhé straně oceánu znovu uložena v bezpečí letního sídla svého majitele. Následující události, které svým způsobem byly spojené se záhadou oživlé mumie, se poprvé daly do pohybu jednoho chladného jitra v březnu, kdy si Sherlock Holmes pročítal při snídani *The Times* a zničehonic znechuceně a rozčileně vykřikl.

3. kapitola

URÁŽKA A VÝZVA

„U všech všudy!“ vykřikl Holmes. „Už jste to četl, Watsoně?“

„Ještě jsem neměl příležitost se do novin podívat,“ odpověděl jsem a postavil jsem šálek s čajem na talířek. „Snažím se dočíst tuto knihu, kterou mi nezávisle na sobě doporučilo několik pacientů – ačkoli zatím marně hledám jediný důvod, proč to udělali.“

„*Smutky Satanovy* od Marie Corelliové,“ přečetl si Sherlock Holmes na hřbetu svazku. „Na první pohled jedna z těch knih, které člověku vylepší život.“

„Jediná věc, kterou to – vzhledem k výši nákladu a počtu vydání – mohlo vylepšit, je stav konta slečny Corelliové. V životě jsem nečetl tak mizerně napsanou slátaninu. Její hlavní hrdina je chlapík, který se jmenuje Tempest – všichni mu říkají, že ten aristokrat, který dělá všechno pro to, aby ho zbavil břemena čerstvě zděděného bohatství, nějaký kníže Lucio Rimânez, je ztělesněním ďábla. Lucio! To mu rovnou mohla dát jméno Lucifer, aby si to ještě víc zjednodušila. Z celé té věci smrdí faustovský mýtus, ale Tempest jako by byl úplně slepý. A pokud jde o to, jak autorka příliš často používá dlouhé pomlčky... fuj.“

SHERLOCK HOLMES A MYSLÍCÍ STROJ

Prostě nedokážu pochopit, jak je možné, že tohle někdo otiskne, a jak si to může najít tolik čtenářů.“

„Profesionální závist, Watsoně?“

„To sotva. Ve všech směrech si ve svém vedlejším zaměstnání spisovatele vedu daleko lépe.“

„Což je dáno také tím, s jak skvělým materiálem máte možnost pracovat.“

Holmes mluvil suše a ve tváři se mu nehnul ani sval, ale bylo mi jasné, že se rozplývá samochválou. Už jsem se dříve zmínil o tom, že nikdy nebyl v lepší formě tělesně nebo duševně než toho roku 1895 a že jeho kariéra konzultujícího detektiva se právě tehdy nacházela na samém vrcholu, což mu přinášelo proslulost, uznání a solidní živobytí. S tím naneštěstí přicházelo uspokojení, které často hraničilo s domýšlivostí a které jsem těžko snášel – obzvláště v dobách, kdy jsem oplýval o něco cholerichtější povahou.

„Pokud se vám ta kniha tak nelíbí,“ pokračoval, „proč ji chcete dočíst?“

„Protože chci vědět, jak to všechno dopadne a jestli se mladý Tempest ze svého neštěstí dokáže poučit, pokud je to vůbec možné.“

„V tom případě slečna Corelliová odvedla skvělou práci, nebo ne? Záměrem každé knihy je koneckonců udržet čtenáře nad jejími stránkami od začátku až do samotného finále, což – jak pozoruji – na vás platí přímo dokonale.“

„Možná ano,“ připustil jsem. „I když se za to nenávidím.“

„Pokud vás to nějak utěší, pak by mě velice překvapilo, kdyby práce Marie Corelliové a jí podobných, toho davu

sentimentálních romantiků s jejich přeslazenými dramaty, byly za sto let od dnešního dne podobně oblíbené. Chutě čtenářů jsou přelétavé. A naopak vaše zápisky o našich dobrodružstvích budou za stejnou dobu pro čtenáře stejně zajímavé. To je skutečné tajemství nesmrtelnosti – tajemství, které navíc nevyžaduje pozření magického staroegyptského nápoje, jaký vypil záhadný kněz Sosra Johna Vansittarta Smitha.“

„Ach ano. Vansittart Smith. Co si myslíte o jeho historce zdánlivě staletí mrtvého kněze a jeho pouti za ostatky jeho ztracené lásky?“

„Přikláním se k tomu, abychom ji přešli jako – přinejlepším – mylný výklad jednoduše vysvětlitelných událostí. Našel jsem si Vansittarta Smitha v *Who's Who* a zjistil jsem, že kromě egyptologie studoval ještě botaniku, zoologii a chemii, takže se stal příslovečným všumělem, který zná mnoho vědeckých oborů, ale v žádném nevyniká. Předpokládám, že se velmi jednoduše pro něco nadchne, aby ho další věc rozptýlila. Jedné noci mu v Paříži nějaký podvodník ze Středního východu zamotal hlavu vymyšlenou historkou a on ji díky své důvěřivosti celoživotního diletanta spolkl i s navijákem.“

„Buď, anebo si ji vymyslel sám.“

„Ano, i taková možnost tu je. Jeho pole působnosti přitahuje lidi, kteří mají sklony dívat se na minulost romantickými brýlemi. Nebo snad není egyptologie lákavější, když ji halí závoj tajemna a záhad? Nepřipadal by si pak sám Vansittart Smith tajemnější a záhadnější? Na vědce je tak trochu fantasta a jeho dobrodružné vyprávění může být

SHERLOCK HOLMES A MYSLÍCÍ STROJ

klidně vymyšlené od začátku do konce a okořeněné přebujelou představivostí. V každém případě si myslím, že se jím ani jeho historkou nemusíme nadále zabývat.“

Souhlasně jsem přikývl a pak jsem se zamyslel nad věcí, o které se můj přítel zmínil dříve.

„Opravdu si myslíte, Holmesi, že mé příběhy bude někdo za sto let ještě číst?“

„Lichotím si představou, že mé jméno bude známé dlouho poté, co odejdu z tohoto světa, a v nemalé míře na to budou mít vliv i vaše literární snahy.“

„Jste laskav.“

Vsunul jsem mezi stránky *Smutků Satanových* koženou záložku a odložil jsem knihu na stůl. Ten román už jsem nikdy poté nedočetl a nemyslím, že by tím můj život byl nějak umenšen.

„Alespoň jste se trochu usmál,“ poznamenal Holmes. „To rád vidím. Poslední dobou býváte často zamračený. Důvod samozřejmě chápu. Vaše žena...“

Moje Mary zesnula minulý rok, zatímco byl Holmes stále v zahraničí, a na vině byly komplikace, k nimž došlo během porodu a které si vyžádaly životy matky i dítěte, a přestože už jsem měl nejhorší část svého truchlení za sebou, stále mi nesmírně chyběla. Její smrt v mém životě zanechala otevřenou ránu. Stačilo, abych zahlédl hezkou mladou ženu, jejíž tvář mi připomněla její, nebo slabý závan parfému, podobný růžové toaletní vodě, kterou měla Mary v oblibě, aby se bolest v mém srdci ozvala znovu – jako by od jejího skonu uběhlo pouhých několik dní, a ne celé měsíce. Někdy jsem se budil ráno se strašlivým panickým strachem, aniž bych

věděl proč, dokud jsem si neuvědomil, že tam se mnou Mary není a že mi chybí.

Velice mi pomohlo, když jsem se nastěhoval zpět k Holmesovi do čísla 221B, protože jsem alespoň nebyl celé dny sám a nemusel jsem žít v domě, kde mě ze všech stran obklopovaly vzpomínky na můj život s Mary. Holmes mi se svými eskapádami, které jsme spolu zažívali, poskytoval vítané rozptýlení od melancholie. Tato melancholie mě ale čas od času zalévala vysokou vlnou a držela mě ve svých spárech – a toho březnového rána tomu tak bylo.

„Malý úsměv, ano – a s trochou štěstí jej dokážeme ještě trochu rozšířit,“ pokračoval Holmes. „Tento článek na straně deset, který mě zaujal a dotkl se mne, je to svým způsobem urážka a výzva najednou. Mohu vám jej přečíst?“

„Rozhodně ano.“

Holmes si odkašlal a pustil se do čtení.

„Titulek zní: ‚Myslicí stroj – průlom v umělé inteligenci?‘ A pod ním následuje tento text: ‚Minulý čtvrtek, čtrnáctého tohoto měsíce, jsme se stali svědky odhalení výpočetního stroje, který se podle jeho vynálezce vyrovná i těm nejlepším lidským mozkům.‘“

„Odvážné tvrzení.“

„Profesor Malcolm Quantock z oxfordské Balliol College sestrojil přístroj tak složitý a náročný, že vedle něj podle jeho vlastních slov diferenční stroj Charlese Babbage vypadá jako nevzdělané dítě. Podle stvořitele jsou výpočetní a analytické schopnosti stroje tak výlučné, že dokážou nejen počítat matematické rovnice a mnohočlenné funkce, ale – a teď se Watsone připravte, přichází pointa – ‚řešit zločiny.‘“

SHERLOCK HOLMES A MYSLÍCÍ STROJ

„Cože!“ zvolal jsem. „To je přece směšné.“

„Myslíte?“ opáčil Holmes. „Však ještě uvidíme. Článek pokračuje: ‚Profesor svůj vynález pojmenoval *Myslící stroj* a v současné době se nachází v nové přístavbě oxfordské univerzitní galerie v budově muzea na Beaumont Street, která byla původně postavena v sedmnáctém století jako domov sloučených sbírek Eliase Ashmolea a Johna Tradescanta, obsahujících rytiny, geologické vzorky zoologických exemplářů a dalších zajímavostí.

Myslící stroj je vybaven speciálně sestrojeným benzínovým motorem s vnitřním spalováním o výkonu pěti koňských sil, který mu dodává dostatek energie k pohonu více než stovky tisíc ozubených kol a podobného počtu převodů. Kromě toho má stroj k dispozici tiskárnu, která dokáže odpověď okamžitě vysázet na proužky papíru.

Podle profesora Quantocka ale jeho nejdůležitější přednost spočívá v tom, že umí interpretovat podklady a data, která jsou do něj zadávána pomocí klávesnice podobně jako při práci na psacím stroji. Profesor tvrdí, že stroj může – a měl by – být využit při hledání spravedlnosti pro identifikaci podezřelých ze zločinů, které zatím policie nedokázala vyřešit. Přesvědčivý důkaz svého tvrzení hodlá předložit již zítra během formálního setkání veřejnosti, univerzitních hodnostářů, ctěných hostů a zástupců celonárodního tisku. Půjde o nezpochybnitelnou identifikaci osoby odpovědné za nedávnou strašlivou hromadnou vraždu v oxfordské čtvrti Jericho.

„Můj stroj,“ prohlásil veřejně profesor, „je výkonnější než jakýkoli policista od řadového strážníka až po nejvýše

postaveného detektiva. Nebojím se jít ještě dál a tvrdit, že se inteligencí a schopností dedukce vyrovná dokonce samotnému Sherlocku Holmesovi, londýnskému konzultujícímu detektivovi jisté skromné pověsti.“

Holmes tři poslední slova vyslovil obzvlášť pohrdavým tónem.

„Jisté skromné pověsti?“ opakoval. „Tohle napsali o člověku, jehož samotný papež pověřil vyšetřováním náhlé smrti kardinála Tosky, jenž ke všeobecnému uspokojení odhalil skandální záhadu chybějícího nehtu vévodkyně z Milnthorpe, nemluvě o překvapivém zmizení poslance Sněmovny sira Edgara Beechwortha v průběhu partie bezíku, a... a...“

Pobouření mého přítele dosáhlo takového vrcholu, že na okamžik nedokázal najít slova. Teď byla s pokusem o pozvednutí ducha řada na mně.

„Ten člověk se jen předvádí, Holmesi,“ řekl jsem, „měl byste brát jako kompliment, že vůbec cítil potřebu se o vás zmínit. ‚Dokonce samotnému Sherlocku Holmesovi‘ – to znamená, že jste vrcholem, k němuž ostatní vzhlížejí, jasný *non plus ultra* svého povolání.“

„Já jsem *jediný* člověk svého povolání, Watsone, a to, čeho jsem dosáhl, rozhodně není ani zdaleka skromné. Právě tohle přídatné jméno mě na tom pobouřilo nejvíc.“

„Možná byste se měl uklidnit,“ navrhl jsem, „ukážte, naleji vám čerstvý šálek čaje. A jestli chcete, můžete si vzít tu poslední topinku.“

Holmes mou starostlivost odmítl prudkým máchnutím ruky. Pak se znovu zanořil do článku v *Timesech* a sevřel stránky listu tak pevně, až se mu papír kolem prstů skrčil.

SHERLOCK HOLMES A MYSLÍCÍ STROJ

„Tohle ještě nebylo všechno,“ řekl. „A je to čím dál horší. Profesor Quantock dokonce dal na vědomí, že pokud by pan Holmes chtěl podniknout cestu do Oxfordu, je ochoten nechat změřit síly svého stroje s důvtipem uznávaného pátrače.“

„Vidíte? Uznávaného!“

Holmes mou poznámku nechal bez povšimnutí a pokračoval v hlasitém čtení: „V tomto směru získal podporu známého majitele novin lorda Knaresfielda, jehož časopisy jsou oblíbené v celé střední a severní Anglii. Jeho lordstvo nabídlo sumu pěti set liber šterlinků v sázce, podle níž se žádný člověk – včetně Sherlocka Holmese – nedokáže v chytrosti vyrovnat Myslicímu stroji.“ A tím celý článek končí.

„Pět set liber šterlinků.“ Tiše jsem hvízdal.

Holmes pokrčil rameny. „Už jsem získal vyšší sumy během vyšetřování jiných případů. Nicméně...“

„Nicméně si myslíte, že vám právě hodili rukavici, která v sobě skrývá lukrativní potenciál.“

„Peníze s tím nemají nic do činění, Watsoně. Jde o záležitost cti. Tenhle profesor Quantock mi poslal veřejně pozvánku. Sázka lorda Knaresfielda jí dodala jen vulgárně lesklý obal. Jeho lordstvo bezpochyby předpokládá, že díky této oportunistické eskapádě prodá o pár časopisů víc. V tomto ohledu mi připomíná Wallace Rubensteina, toho podvodníka s mumii. Kde se v těchhle lidech od novin bere všechna ta nestoudnost a marnivost? Podle všeho se nedokážou udržet stranou, kdykoli se jim naskytne příležitost k tomu, aby se předváděli na veřejnosti. Knaresfield si koupil šlechtický titul a ještě mu zbylo pohádkové jmění,

ale ani to mu očividně nestačí. Musí nás na sebe neustále upozorňovat.“

„Ale no tak,“ řekl jsem. „Možná mu to celé připadá jako zábava, jako neškodné pobavení.“

„Neškodné? O tom bychom se mohli přít. Ne, na tohle můžeme zareagovat jediným způsobem.“ Holmes udeřil rukou, ve které držel noviny, do stolu tak prudce, až na něm naše snídaně poskočila – a musím přiznat, že i já nadskočil. „Příteli, okamžitě odjíždíme do Oxfordu.“

„Ale Holmesi,“ ohradil jsem se, „mám přece domluvenou práci. Mé polední pochůzky...“

„Zrušte je.“

„To nemohu.“

„Tak na ně pošlete svého pomocníka. Toho indického mládence, jak se jmenuje?“

„Mukherdží.“

„Ano. Ten. Říkal jste mi, že ho mají vaši pacienti rádi – obzvláště vaše pacientky, které si nemohou vynachválit jeho krásné oči a hřejivé ruce. Nějaký den dva to bez vás přežijí, když vaše místo zaujme doktor Mukherdží. Copak nemáte chuť na trochu detektivní práce?“

„Vy ale přece sám máte nějaké závazky. Je tu ta záležitost s diamantovou sponou do kravaty rakousko-uherského vel-vyslance.“

„Vyřešeno. Služebná ji zakopala poblíž hudebního pavilonu v Hyde Parku, kde čeká na jejího snoubence, který pracuje pro obchodní námořnictvo, aby ji vyzvedl, až příště zakotví v Tilbury. Klíčem byla poloha závěsů na oknech vel-vyslance, která posílá kódovanou zprávu ne nepodobnou